

“Het doel der opvoeding is: elk kind te helpen worden wat het is”. *Kees Boeke*

Basisonderwijs

Kees Boekelaan 10 3723 BA Bilthoven
Directeur: Jeroen Goes
T 030 228 28 42
bo@keesboeke.nl
www.wpkeesboeke.nl

Voortgezet onderwijs

Kees Boekelaan 12 3723 BA Bilthoven
Rector: Henk Zijlstra
T 030 228 28 41
avo@wpkeesboeke.nl
www.wpkeesboeke.nl

“Samenwerken
is een kern-
waarde van
de Werkplaats”

wp
krant

jaargang 32 | nummer 23 | april 2014

Basisonderwijs

Morgen
Samenwerken op het BO

Algemeen

De Werkplaats in Londen

Voortgezet onderwijs

Samenwerken op het VO
Ouderparticipatie en talentprogramma's

Redactioneel april 2014

Het voortgezet stond nog muur aan muur met de basisschool toen ik uit pure nieuwsgierigheid door de deur de gang van het zaagtandgebouw op liep. Ik was ontroerd door hoe de werkers uit groep 7/8 in de lokalen en op de gangen zelfstandig, in stilte aan het werk waren.

Veertien jaar later, inmiddels zelf ouder, rent na een korte dag een mij onbekende kleuter op mijn oudste zoon (groep 6) af en omhelst hem, en ik voel een soortgelijke ontroering. Vier jaren verschil, maar toch zo vertrouwd met elkaar. Dat is dit geen toeval is, blijkt uit het thema van deze WP-krant: samenwerken.

Inhoud

- 3 Morgen
- 5 Opening nieuw gebouw
- 6 Boeiende studiedagen
- 8 Samenwerken op het BO
- 10 VO proof proef
- 12 Eén school
- 14 De Werkplaats in Londen
- 16 Werk dan mee in de Werkplaats
- 18 Samenwerken op VO
- 20 Contactouders en ons Open Huis
- 22 Ouderparticipatie en talentontwikkeling
- 23 Wij hebben het idee, mensen echt te kunnen helpen
- 24 Dansvoorstelling 2014
- 26 Debatteren op de WP
- 27 Op bezoek in het torentje
- 28 Veranderingen in het hoger onderwijs
- 29 De oud-werker: Sylvia Wybenga
- 30 Molu

Samenwerken is een van de vier kernwaarden van de Werkplaats en komt tot uiting in de 'VOproof proef', in de overdracht van werkers naar het VO, in de waaier aan activiteiten op het BO en VO, maar ook in de belangrijke rol die ouders spelen op beide scholen. Samenwerken was bovendien een essentiële voorwaarde bij het realiseren van de prachtige nieuwbouw van het BO, bij, zoals Jeroen Goes het verwoordt in 'Morgen', 'het echte begin van ons nieuwe onderwijs'. Op 24 mei is de feestelijke opening van de nieuwbouw, u bent van harte welkom! (PL)

Colofon

Redactie
Laura Loupatty, Jeroen Goes,
Marijn Backer en Henk Zijlstra
Eindredactie: Peter Lanser

Ontwerp
Mireille Geijsen

Drukwerk
Drukkerij Romein

Foto cover
Willem Mes

Morgen

bo

Utrecht/Bilthoven, zondag 23 februari 2014, 21.35 uur, de vooravond aan de eerste schooldag in de nieuwbouw van de basisschool.

Morgen gaat het gebeuren. Met het oog op later starten we met het onderwijs van nu voor kinderen van nu. Morgen is de verwezenlijking van het proces dat wij nu tweeënhalp jaar geleden zijn begonnen. Kees Boeke wist negentig jaar geleden al: niets in deze wereld zal onveranderd voortbestaan. Ook onze Werkplaats niet. Steeds zullen we moeten kijken naar de veranderende wereld en onze school in die beweging mee laten veranderen. En daar lag de opdracht.

Nu en morgen

Welk onderwijs past bij kinderen van nu en morgen? Dat was de vraag die wij ons stelden. Wat moeten onze kinderen kennen en kunnen, morgen maar ook overmorgen? Met die vraag gingen we aan de slag. En in die nieuwe fase gingen we als team op pad, of liever we gingen op een expeditie waarvan het einddoel nog niet was vastgesteld. Het was een proces waar iedere stap effect had op de volgende. We spraken over de bouwstenen voor onze visie. Niet één keer maar diverse keren, op verschillende wijzen. We bouwden met het team aan het team. We bezochten scholen, organiseerden studiemiddagen met de medewerkers, betrokken ouders middels informatieavonden bij de ontwikkelingen, startten een Facebook-pagina,

raadpleegden deskundigen, zorgden voor een herkenbare communicatie. Zo volgde het team gezamenlijke studiemiddagen over de inhoud van het onderwijs, over boeiend onderwijs. Binnenkringen spraken over leerlijnen spelling en rekenen, over het elementaire leerproces. We spraken over landelijke thema's als handelingsgericht werken, passend onderwijs, registratie, toetsen, opbrengstgericht werken, maar wel binnen onze eigen visie. Binnenkringen gaven het door aan buitenkringen. Het werken met binnenkringen ging tot de cultuur behoren: een kleine groep van mensen kreeg het vertrouwen om mee te adviseren in de besluitvorming, de keuze van het ontwerp, de kleuren, de inrichting.

“Dit bouwproces was er één waarin alle bouwstenen samen een bouwwerk leveren waarvan we nu met trots zeggen: dit is onze nieuwe school”

Persoonlijke voorkeuren werden ondergeschikt gemaakt aan het algemeen belang. Al die meningen kwamen bijeen in een definitief oordeel en besluit.

Ouders

En dan onze ouders, die in 2011 zo tevreden waren over de school. Hoe konden we hen meenemen in dit proces, in deze verandering? Waar konden of moesten we hen overtuigen bij deze verandering? Samen met een communicatiedeskundige zorgden we voor een herkenbare communicatie. De tijdsbalk onder iedere uitnodiging of poster werd het beeldmerk, om het verleden, heden en toekomst te verbinden. Een eerste informatieavond voor ouders aan het begin van het proces was algemeen van aard: wat doen we al en wat gaan we doen en waarom? De ouders bekeken het nog redelijk afstandelijk, het duurde nog wel even voordat het gebouw er zou staan.

Later in het proces toen het gebouw al bijna opgeleverd was, organiseerden we een volgende informatieavond. Een enquête met vragen en verwachtingen leverde een belangrijke bouwsteen voor deze avond. Vervolgens werd ook deze avond eerst als proefavond aan een aantal ouders voorgelegd. Sloot de presentatie aan op de behoefte van deze 'pilotgroep'? Een filmpje extra, dia's minder, een ander onderwerp aanvullend. Een werkbaar model, bleek al snel.

Werkenderwijs

Een andere niet mis te verstane factor was de deelname van de medewerkers op die avonden. Zij beantwoordden vanuit de zaal de vragen van de aanwezige ouders. Niet geregisseerd, spontaan in reactie op wat er bij ouders leefde. Mijn rol was die van regisseur, en het loslaten en overlaten aan de medewerkers, in alle vertrouwen. Het aandurven om bepaalde vragen onbeantwoord te laten, want we weten

nog niet alles en we moeten op sommige vragen werkenderwijs antwoord vinden.

Dit bouwproces was er één waarin alle bouwstenen samen een bouwwerk leveren waarvan we nu met trots zeggen: dit is onze nieuwe school.

En nu: morgen gaat het beginnen. Morgen is de kroon op dit proces en het echte begin van ons nieuwe onderwijs. Medewerkers starten met plankenkoorts, geen eigen lokaal meer, schema's die nieuw zijn, de zorg voor hun werkers. Ik heb vertrouwen in hen, in hun veerkracht, in hun bezieling.

We gaan vallen, opstaan, leren en successen vieren.

We gaan het onderwijs geven waarbij we 'in onze Kindergemeenschap ieder kind helpen

Foto's: Lia van Acht

worden wie het is'. En natuurlijk, ook natuur, creativiteit, dans, rekenen, begrijpend lezen, alles hoort er bij. We blijven ieder kind in zijn eigenheid waarderen in deze rijke nieuwe leeromgeving.

Morgen gaat het gebeuren. Morgen sluiten we tweeënhalf jaar af, alles komt samen. Morgen begint de toekomst voor onze werkers.

Jeroen Goes

Ontwerp: Laura Loupatty

Boeiende studiedagen

Dit schooljaar is er voor gekozen om de studiedagen van het BO-team verdeeld over acht middagen in het jaar te plannen. In dit artikel geven we u meer informatie over de inhoud van deze middagen in de context met ons dagelijks werk.

De medewerkers hebben begin dit schooljaar een keuze kunnen maken uit vier thema's, 'Boeiend onderwijs', 'Vuurwerk' (over brein-kennis), 'Begrijpend lezen' en 'Van regels naar waarden', die door groepen van 10 tot 15 medewerkers werden gevolgd en uitgediept. Vier trainers, werkzaam bij dezelfde organisatie, zorgden voor een duidelijk samenhang. Hoewel de thema's verschillen, is de overstijgende factor 'Boeiend onderwijs voor ieder kind'.

De medewerkers werden gedurende deze professionaliseringsmomenten voortdurend bij de les gehouden door te reflecteren op het dagelijks handelen in relatie tot dat wat er wordt aangeboden. Met de nieuwste wetenschappelijke kennis van de werking van het brein is het interessant om eens te bekijken in hoeverre het leslokaal breinvriendelijk is ingericht en op welke wijze dit het leren stimuleert. Of om te onderzoeken welke interactie het gewenste effect heeft bij de leermotivatie van de werkers.

Werkvormen

Begrijpend lezen is een van de belangrijkste factoren voor een succesvol verloop van de schoolcarrière van onze werkers. In de

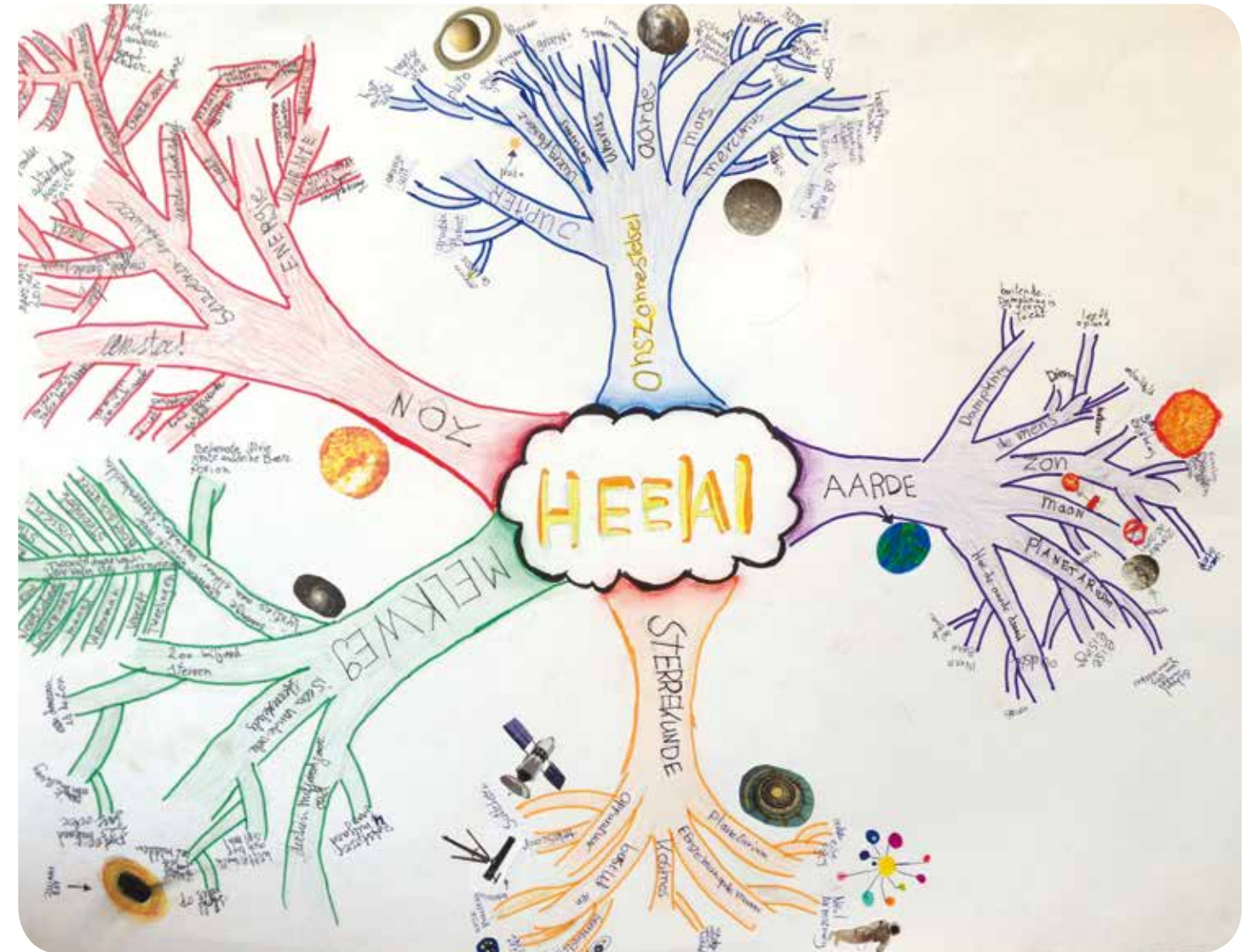
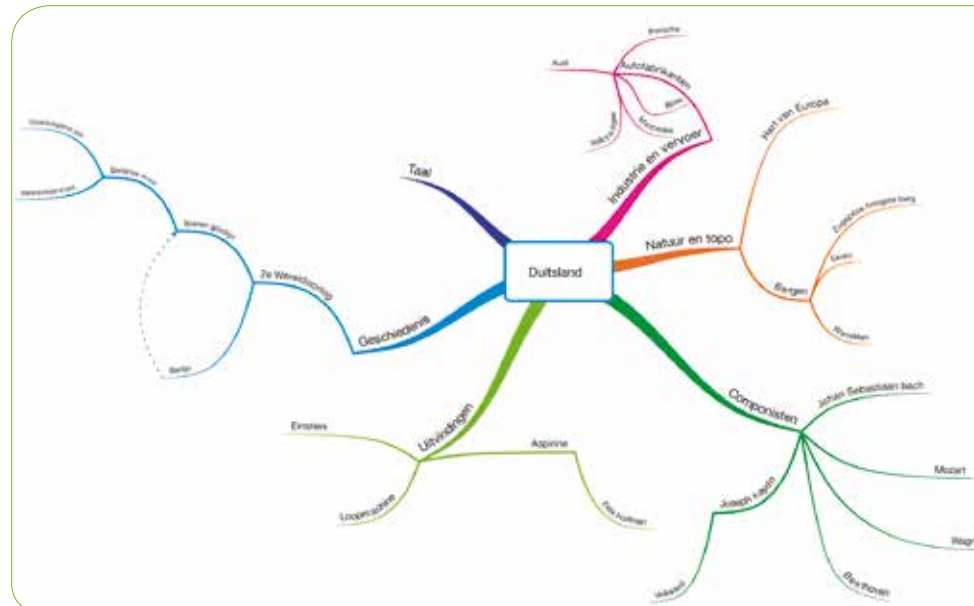
behandeling van dit thema worden relatie-cirkels en gedragspatroongrafieken aangeboden. Het is boeiend om te ondervinden dat de jongste werkers goed in staat zijn, soms zelfs beter dan volwassenen, om de context in verhalen weer te geven.

Veilig klimaat

Bij de behandeling van het thema boeiend onderwijs werd er gekeken naar welke werkvormen het grootste effect hebben op het leerresultaat. Het was onder andere een verkenning van diverse theorieën als meer-voudige intelligentie en coöperatief werken, met daarbij behorende werkvormen zoals

Mindmap: Yannick Volckmar, groep 6

“Na iedere studiemiddag wordt hetgeen is geleerd binnen de eigen bouw gedeeld”

het maken van mindmaps; werkvormen die het dagelijks onderwijs kunnen verrijken. In 'Van regels naar waarden' gingen de medewerkers nog dieper in op het werken aan een respectvolle samenleving. Welke interventies van de medewerkers dragen bij aan een veilig klimaat? Een thema als het vredesproject in de bovenbouw en onze besprekingskringen zijn voor ons voorbeelden van de praktische uitvoering.

Na iedere studiemiddag wordt hetgeen is geleerd binnen de eigen bouw gedeeld. Alle medewerkers blijven dus geïnformeerd over alle thema's. Twee middagen resteren dit schooljaar nog. Inmiddels heeft het team aangegeven ook volgend schooljaar met een aantal van deze thema's verder te willen gaan, om zo tot een gezamenlijke aanpak te komen. Door deze aanpak werken we met vernieuwende

Mindmap: Famke van den Brink, groep 6

inzichten passend bij de (maatschappelijke) ontwikkelingen, aan ons onderwijs. Boeiende studiedagen over boeiend onderwijs!

Jeroen Goes

Samenwerken op het B0

Samenwerken is misschien wel de belangrijkste sociale vaardigheid die je leert op een basisschool. Uit onderzoek blijkt dat mensen die goed kunnen samenwerken meer gemotiveerd zijn om te leren en om een taak uit te voeren. Samenwerken komt op alle niveaus en in vrijwel alle werkvormen voor. Samenwerken kun je dus gerust een van de speerpunten van ons moderne onderwijs noemen. Ook bij ons medewerkers onderling is samenwerken essentieel voor het slagen van onze taak: de werkers cognitief en sociaal gezien een goede basis geven voor de rest van hun leven. Maar welke rol speelt samenwerken tussen de verschillende medewerkers? Hoe geven wij vorm aan de volgens ons zo belangrijke samenwerking tussen leeftijdsgroepen?

Kleurgroepen

Op de Werkplaats heerst er een nauwe samenwerking tussen de verschillende medewerkers van een kleurgroep. Een kleurgroep bestaat uit alle groepen (5) die dezelfde leeftijdsgroep lesgeven. Zo is er een kleurgroep voor alle groepen 1-2, 3-4, 5-6 en 7-8. Binnen deze kleurgroepen overleggen we wekelijks over ons onderwijs. We stemmen zaken af en verdelen taken. We spreken over activiteiten, vieringen en projecten die gaan komen, over de organisatie van ons onderwijs, de inrichting, de aanpak en de inhoud. Zo spreken we bijvoorbeeld af welke spellingsregels in welke weken worden aangeboden, hebben we afspraken over de manier waarop we dit aanbieden en maken we ook afspraken over het afnemen van de verschillende toetsen. Ook de resultaten bespreken we met elkaar. Niet op individueel niveau, maar voornamelijk

op groepsniveau en voor onze kleurgroep als geheel: wat betekenen deze resultaten voor ons onderwijs, waar moeten wij als team of waar moet jij als medewerker van jouw groep aanpassingen doen, waar hebben onze kinderen op dit moment behoefte aan? De toetsen dienen ter evaluatie van ons onderwijs en om te kijken of we nog de juiste koers varen. Ons onderwijs is continu in beweging en vraagt aanpassingen op allerlei gebieden en daarover moet je regelmatig met elkaar afstemmen. Samenwerken is essentieel om deze veranderingen goed te kunnen doorlopen met elkaar en om ervoor te zorgen dat alle kinderen gelijke kansen krijgen.

Koppelgenoten

In de kleurgroepen ligt de frequentie van overleggen heel hoog. Iets minder frequent, maar niet minder belangrijk, zijn de studiedagen of overlegmomenten die wij hebben met onze koppelgenoten. Koppelgenoten zijn vier groepen die aan elkaar 'gekoppeld' zijn, met van iedere leeftijdsgroep één afvaardiging. Deze koppelgenoten zijn het meest zichtbaar tijdens het weekslot. We vierten deze altijd met onze vaste koppelgenoten. Het voordeel van de samenwerking tussen de koppelgenoten is dat de kinderen uit de verschillende leeftijdsgroepen elkaar leren kennen, dat ze leren wat ons met elkaar verbindt, maar ook dat zij oog krijgen voor de onderlinge verschillen. We gebruiken deze samenwerking vaker dan alleen bij het weekslot. Koppelgenoten staan elkaar bij tijdens veel verschillende onderwijsactiviteiten.

Maatjeslezen

Tijdens de spelletjesdag bij de onderbouw (de groepen 1-2) worden de kinderen in kleine groepjes begeleid door kinderen uit de koppelgenotengroepen van 7-8. Deze kinderen helpen bij de organisatie van de spelletjes, Zij begeleiden de groepjes kinderen en helpen met opruimen. Tijdens deze dag wordt overigens ook altijd dankbaar gebruik gemaakt van de hulp van ouders, die de spelletjes en activiteiten begeleiden.

In groep 3-4 lezen de derdejaars drie keer per week met een vast maatje uit groep 8. We creëren op deze manier extra leesmomenten waarop de werkers uit groep 3 hardop lezen met een ervaren lezer. Je ziet tijdens het maatjeslezen mooie plaatjes van kinderen die samen lezen. Zo'n grote 'reus' met een jonge werker is een mooi gezicht, zeker ook als je ziet hoe toegewijd de werkers zijn in hun begeleiding. Als medewerker loop je rond en luister je mee, ben je er voor de feedback van de oudste werkers en controleer je of de samengestelde maatjes (nog steeds) goed bij elkaar passen. Tijdens deze rondgang hoor je complimenten en aansporingen en ook (gelukkig) gelach tussendoor.

In de kleutergroepen komen werkers uit groep 4 twee keer per week voorlezen. Zij kiezen een eigen boekje uit, op het niveau van de kleuters, oefenen dit en lezen het voor. Dit doen ze in kleine groepjes. De kleuters genieten enorm van deze momenten en voor de vierdejaars is het een extra motivatie om goed te leren lezen: hier doe je het dus voor! Ook incidenteel komen de koppelgenoten voor elkaar in actie: eind vorig jaar werkte ik in mijn groep aan miniprojecten over natuur in kleine groepjes, waarbij de werkers zelf een (sub-)onderwerp kozen en over dat

“Wij zijn samen in een school, het is belangrijk dat je elkaar kent”

onderwerp een praatplaat maakten om te presenteren aan de rest van de groep. Tijdens het werken merkte ik dat ik soms handen te kort kwam en riep ik de hulp in van enkele zevendejaars uit mijn koppelgenotengroep. Door deze extra paar handen kregen de werkers het voor elkaar hun project tijdig af te hebben en hielden ze er een goed gevoel aan over. Ook de zevendejaars groeiden in hun rol van tutor.

Meerwaarde

Op deze momenten is goed zichtbaar wat de meerwaarde van de samenwerking is: de werkers uit 7-8 zijn lief, geduldig en nemen

Foto: Willem Mes

de tijd om de jongste werkers te begeleiden. De jongste werkers hebben geen angst voor de oudere (en vaak ook zoveel grotere) werkers en de oudere werkers leren rekening houden met de allerkleinsten. Op het schoolplein komen de werkers elkaar weer tegen en zie je met regelmaat een kleuter of een derdejaars in de armen springen van een achtstejaars. In een gesprek dat ik met mijn groep en de koppelgenoten uit 7-8 voerde naar aanleiding van deze samenwerking, spraken de werkers zich als volgt uit: 'Het is leuk om samen te werken met jongere

kinderen', 'Wij zijn samen in een school, het is belangrijk dat je elkaar kent', 'Je leert rekening houden met jongere kinderen' en 'Als je op het plein loopt ken je al een paar grote kinderen'. De kinderen geven aan van elkaar te leren: 'Je leert hoe je jongere kinderen kan helpen' en: 'Door mijn leesmaatje leer ik moeilijke woorden lezen'. Dit is slechts een klein deel van de verschillende vormen van samenwerking, maar het mag duidelijk zijn: samenwerken is van alle niveaus en van alle tijden en blijft daarom onmisbaar in ons onderwijs.

Margot Eweg (medewerker groep 3-4)

VOproof proef

Na zes voorstellingen verzamelen we in de medewerkerskamer. Daar zitten ze, drieëntwintig werkers tevreden en opgelucht, druk babbelend alsof ze elkaar al jaren kennen. De unieke samenwerking van werkers BO en VO is voorbij... Een terugblik.

De kennismaking

Donderdag 16 januari: de eerste mini-musical repetitie en overigens ook de enige start in het muzieklokaal van Peter. Dit jaar een grote groep bestaande uit tien groep achters en dertien brugklassers. Na het bekende voorstelrondje van medewerkers en werkers vertel ik – als schrijver – in het kort waar de mini-musical over gaat en ook al is het thema ieder jaar ‘De overgang van BO naar VO’ constateert Emanuel op zijn Emanuels: ‘Jazeker... hetzelfde maar altijd weer anders!’ ‘Dit jaar spelen we de VOproof proef... in drie proefjes wordt gekeken of je VOproof bent.’

Tekstfragment waar leerlingen hun voortgezet aan het promoten zijn. Vijf kinderen lopen door elkaar.

- Kind 1 (staat stil en zegt) Welkom op ons voortgezet, bij ons iedere dag... in de pauze. Ijs ... koek... (loopt door)
- Kind 2 (staat stil en zegt) Welkom op ons voortgezet, bij ons iedere dag de hele dag buitenspelen... (loopt door)
- Kind 3 (staat stil en zegt) Welkom op ons voortgezet, bij ons... ja wat heb je bij ons eigenlijk nie... (loopt door)
- Kind 4 (staat stil en zegt héél vrolijk) Welkom op ons voorgezet, bij ons dagje school, dagje vrij, dagje school, dagje vrij... kortom iedereen blij (loopt door)

Het is de elfde keer dat wij met z’n drieën aan de mini-musical werken en het is een goed geoliede machine, met een duidelijke taakverdeling. Het script wordt uitgedeeld en we starten met het eindlied. Peter zingt voor, de werkers luisteren. Het refrein wordt al snel een beetje meegeneuried.

Liedtekstfragment van het eindlied ‘Troef’, waarin de werkers klaar zijn voor het voortgezet...

*Weet je wat ik ga doen
ik ga naar het voortgezet 2x
Mijn richting is bepaald
Mijn koers is uitgezet
Vast staat mijn besluit
Ik ga recht vooruit
naar het voortgezet*

Het ijs begint een beetje te kraken...

Na het inzingen lezen de werkers één voor één een stukje tekst. We letten vooral op hoe ze het lezen en geven korte aanwijzingen. Het is tijd voor de rolverdeling.

In de medewerkerskamer van het VO worden alle namen op een plek gezet. ‘Zij speelt wel goed... praat duidelijk en hij speelt ook wel grappig, denk ik.’ ‘Volgens mij wil zij ook graag zingen?’ Het is een gepuzzel. Het blijft een gok want ik realiseer me dat ik de VO-werkers niet ken, behalve dan de oud-werkers. Hetzelfde geldt natuurlijk voor Emanuel. ‘Volgens mij hebben we iedereen ingedeeld.’ Na de laatste controle gaan we terug naar het muzieklokaal.

Het verbaast mij iedere keer weer hoe snel de liedjes erin zitten. De prachtige deuntjes liggen goed in het gehoor. Het koor klinkt geweldig en als ze door elkaar heen gaan zingen, ben ik ontroerd.

Liedtekstfragment van het lied ‘VOproof proef’ uit de gelijknamige mini-musical 2014, waarin je een richting moet bepalen.

*Speciaal ontwikkeld
voor al die kinderen
die twifelen en weifelen
wikken en wegen
of dubben
de VOproof proef*

*ben jij VO bestendig
links rechts blijven staan
of terug gaan
maakt je zo verward
volg je HART*

Het oefenen

Na een korte pauze verbouwen we het muzieklokaal tot speelvloer: ‘Oké daar zit het publiek en jullie staan hier in de coulissen.’ We starten en laten de werkers spelen. Tussendoor worden er regie-aanwijzingen gegeven. ‘Rustiger praten... eerst staan en dan pas je tekst.’ ‘Probeer je iets meer in te leven.’ ‘Goed zo, veel beter...!’ ‘Naar het publiek... Prima!’ ‘Goed het verschil uitspreken tussen het Engelse proof en Nederlandse proof uitspreken...’ ‘Wie heeft dat bedacht?’ zeg ik lachend.

Tekstfragment waarin uitleg wordt gegeven over de inhoud van de VOproof proef.

“De theaterzaal zit bomvol met onze eigen 8e (en 7e jaars) werkers en hun ouders”

- M Aangenaam ik ben je mentor. Luister en huiver (kijkt weer om zich heen en dan op een wat samenzweerderige toon, zachtjes maar wel hoorbaar) Je kan natuurlijk de VOproof PROEF doen!
- W De WAT???
- M Het is héél simpel... Twijfel je of je naar het voortgezet moet, doe dan de VOproof proef (beetje showy)... Je doet drie testjes “proefjes” (maakt het aanhalingsteken gebaar) en dan weet JIJ of je VOproof bent... In drie stappen weet of je er aan toe bent om naar het voortgezet te gaan.
- W Tsss, het moet niet gekker worden, een proef die bepaalt of je VOproof bent.

Je merkt dat de werkers aan elkaar wennen. Na een paar uur zie je dat ze elkaar helpen als iemand zijn tekst even niet weet. Ze denken mee, geven elkaar aanwijzingen. Ze zijn allemaal pro-actief! Er is geen verschil meer tussen een basisschoolwerker en een brugklasser!

Het ijs kraakt!

Foto: Laura Loupatty

Na een dag intensief oefenen bespreken we de kleding, een extra oefenmoment voor de liedjes, de tijd van de doorloop, het programma van de beide open dagen.

Liedtekstfragment van het lied: ‘Opgelet’ waarbij de mentor een twijfelaar ontdekt.

*kijk ‘m daar staan
hij moet naar het voortgezet
kijk ‘m eens staan
waar komt die twijfel
toch vandaan
de basis is dat wat je kent
aan alles
was je zo gewend
nu is het tijd
voor het voortgezet
dus
opgelet*

De eerste voorstelling

Vrijdag 24 januari. Op een rij zitten 23 werkers, de één babbelt, de ander is druk met z’n telefoon. Er wordt geschminkt door Claartje, Francine en VO-werkers. Er wordt gelachen en druk gepraat. De jongens vinden de lippenstift vies, maar snappen waarom het nodig is. Pancake hoeft niet, maar willen ze allemaal wel! De laatste stressmomenten gaan in: ‘Wie heeft mijn script.’ ‘Waar zijn die soort van gekleurde jurken voor de VOproofproef singers zangertjes.’ ‘Denk eraan, neem de tijd...’ Het is spannend en dat merk je. ‘Oké zet ‘m op entoi toi toi.’

De theaterzaal zit bomvol met onze eigen 8e (en 7e jaars) werkers en hun ouders. Het is stil. De piano begint te spelen... *Het ijs is gebroken.*

Laura Loupatty (medewerker bovenbouw)

Op www.blauschrijft.nl staat de column Uniek (over de mini-musical) <http://bit.ly/1fVWMG5>

Eén school

Vanaf het ontstaan van de Werkplaats hebben we alle leeftijden van 4 tot 18 jaar in de school gehad. Dit maakt dat we een vreemde eend in de bijt zijn in onderwijsland. Basisschool en voortgezet onder één dak, veel verschillen maar wel een gezamenlijk doel, namelijk het kind te helpen worden wat het is.

Organisatie

Op bestuurlijk niveau zijn we één school: we hebben één bestuur, toezichthoudend bestuur en directie hebben veelvuldig overleg

Foto: Nathalie de Vilder

met elkaar. Toezichthoudend bestuur en directie samen iedere maand, de directie heeft wekelijks overleg. Ook op financieel gebied zijn we één school, er is één begroting en één jaarverslag.

De beleving

De werkers die op de basisschool beginnen, zien de WP duidelijk als één school. De meesten gaan ervan uit dat ze hun gehele schoolse carrière doorbrengen op de Werkplaats en zijn teleurgesteld als een eindadvies op de basisschool dat niet mogelijk maakt. De werkers van de basisschool (bo) zijn regelmatig

in het gebouw van het voortgezet (vo): voor het weekslot, het jaarslot en de voorstellingen. Daarnaast zorgen de wandelingen van en naar de gymzaal ook voor een gevoel van één school bij de werkers. Niet op de laatste plaats omdat het stoer is om dan de grote werkers van het voortgezet tegen te komen. De werkers van het 1e jaar voortgezet komen trots hun rapport laten zien aan de medewerkers van de basisschool tijdens een daarvoor geplande middag. De werkers in het 3e jaar van het voortgezet vervullen hun maatschappelijke stage graag op de basisschool. Een aantal werkers van het voortgezet is op dit

“De werkers zien de WP
duidelijk als één school”

Foto: Willem Mes

pedagogische behoefte volgen we samen intensiever, we realiseren ons dat het hebben van één (maximaal twee) medewerker(s) in de klas op de basisschool iets anders is dan de begeleiding door meerdere medewerkers op het voortgezet. Beide varianten hebben hun eigen voordelen en valkuilen.

Het team

We zijn één school, wel een grote school. Hoe zorgen we ervoor dat alle medewerkers elkaar enigszins kennen? We streven ernaar om minimaal één keer per jaar met alle medewerkers bij elkaar te zijn. In september hadden we – aansluitend aan de Boekedag van het VO - van 16 uur tot 17:30 uur feestelijke workshops samen, met daarna een gezamenlijke maaltijd. Bij de workshops viel onder meer te kiezen uit: Duitse schlagers zingen onder begeleiding van de docente Duits, sieraden maken en bridge leren. Uit eigen ervaring kan ik vertellen dat het zingen van de Duitse schlagers zeer succesvol was. Dit schooljaar organiseerden we een gezamenlijk studiemiddag over sociale media: wat weten we al over sociale media en wat moeten we nog leren, welke afspraken kunnen we samen maken in het gebruik van sociale media?

Deze middag sloten we af met een gezamenlijke borrel, het was per slot van rekening de eerste schooldag van het kalenderjaar.

Een mooie school op een mooie plek in het land, waar we samen een verschil proberen te maken in het leven van vele mensen.

Karin Raaijmakers (adjunct-directeur)

moment bezig om werkers van de basisschool te begeleiden bij het buitenspelen tijdens de pauze. Ze hebben allerlei activiteiten bedacht voor diverse leeftijden.

Overstap van basis naar voortgezet

De medewerkers van de bovenbouw van de basisschool (en ondergetekende) zorgen samen met de teamleiders van de onderbouw en de mentoren van het voortgezet voor

een warme overdracht van de werkers die naar het voortgezet gaan. We bespreken de werkers uitvoerig aan het eind en het begin van het schooljaar.

De laatste jaren zijn we onze samenwerking nog meer aan het intensiveren. We volgen de werkers op het voortgezet: klopt het gegeven advies bij de uitstroom die ze behalen? Wat kunnen we daarvan leren? Wat doen we goed en wat kan beter? Werkers met een bepaalde

De Werkplaats in Londen

Camden is een wijk in Noord-West Londen. Veel toeristen bezoeken er Camden Market, met alternatieve kledingwinkels en veel tentjes met eten van alle windstreken. In deze wijk staat een nieuwe school: het University College London Academy. Dit 'College' is een initiatief van de UCL, één van de belangrijkste universiteiten van Engeland, ook in Camden gelegen. Zij streefde met de oprichting van deze school een betere aansluiting tussen het voortgezet onderwijs en de universiteit na. In het kader van de voorbereiding van de nieuwbouw van deze school heeft de

architect met een delegatie van het lokale bestuur vijf jaar geleden De Werkplaats bezocht. Ik heb hen toen ontvangen en over het nieuwbouwproces en het onderwijs van De Werkplaats verteld.

Good practice

Begin december heb ik UCL Academy bezocht. Ik was daar op uitnodiging van onderzoekers van de Universiteit van Cambridge en van Maastricht, om deel te nemen aan een wetenschappelijk symposium. Er waren 15 onderzoekers van vooral Engelse en

twee Nederlandse universiteiten voor een uitwisseling over hun onderzoek op het gebied van "Participatory Design" (hoe betrek je de gebruikers van een onderwijsgebouw bij het ontwerpproces) en de positieve betekenis die de geschiedenis van een school kan hebben bij het ontwerpproces. Ik heb daar informatie gegeven over het proces naar de nieuwbouw van het Voortgezet Onderwijs, omdat dit als een 'good practice' van beide aspecten gezien wordt. Ter voorbereiding op dit symposium is een artikel verschenen waarin ons nieuwbouwverhaal centraal

"Er zijn Superstudio's, een soort domeinen"

staat. In mijn praatje heb ik ook de recente ervaringen van het nieuwbouwproces van het Basisonderwijs betrokken.

Ik heb ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om te vertellen over Kees Boeke en zijn vrouw, die hij als Beatrice ('Betty') Cadbury, na het overlijden van haar vader aandeelhoudster van één van de grootste en beroemdste chocoladefabrieken van de wereld, hier in Londen voor het eerst ontmoet heeft. Zij was, 26 jaar en ongetrouwd, lid van het Syriëcomité van de Quaker missieorganisatie, toen Kees solliciteerde als 'headmaster' van een quakerschool in het huidige Libanon.

Superstudios

UCL Academy zit pas voor het tweede jaar in het nieuwe gebouw, dat nog niet voor de helft gevuld is: alleen met de leerjaren 1 en 2 (11 en 12 jaar) en met oudere leerlingen. Er zijn 'Superstudios', een soort domeinen. De architect, en de lokale regering die de school heeft gebouwd, zijn bij de inrichting geïnspireerd geweest door het bezoek dat zij aan De Werkplaats gebracht hebben.

Vanzelfsprekend is de Engelse situatie anders: alle niveaus onder één dak in één school. Om de samenhang en samenwerking te bevorderen zijn er in de school "Houses" met verticale mentorgroepen. Elk "House" heeft zijn eigen ruimte met een kleine kantine waar tussen de middag gegeten wordt. In een "House" zijn per leerjaren "Homegroups" van zes leerlingen. Deze groepen zijn zo heterogeen mogelijk samengesteld, qua sexe, afkomst, niveau en dergelijke. In de 'Superstudios' wordt in leerjaren gewerkt en daarbij een deel van de tijd in de heterogene groepen en een deel van de tijd in niveaugroepen binnen een leerjaar.

Positieve kracht

Er wordt door de onderzoekers over de genoemde thema's een 'special issue' gemaakt, met de Werkplaats en UCL Academy als voorbeelden. In dat kader zal ook een nadere uitwisseling plaatsvinden tussen enkele medewerkers van beide

scholen, als de subsidieaanvraag voor het vervolgonderzoek wordt gehonoreerd.

Uiteindelijk is de bedoeling om, met het onderzoek en de artikelen die verschijnen, scholen bij de ontwikkeling van hun onderwijs in een nieuw gebouw positief te stimuleren en hen te laten zien welke kansen er zijn als leerlingen, leraren en ouders bij het proces betrokken worden en als de geschiedenis van de school als een positieve kracht wordt ingezet.

Nieuwe Werkplaatsen?

Het was mooi om bij het symposium en in deze school te zijn. Het heeft mij ook weer nadere informatie over de geschiedenis van De Werkplaats opgeleverd: één van de deelnemers heeft historisch onderzoek gedaan naar een zeer bekende Engelse architecte die veel onderwijsgebouwen heeft ontworpen. Zij is met haar man David Mett begin 50-er jaren op bezoek geweest bij De Werkplaats. In zijn

Foto's: Jos Heuer

reisverslag schrijft hij daar zeer enthousiast over. En hij was niet de enige die in de eerste decennia na de stichting van De Werkplaats door het onderwijs en het verhaal van Kees Boeke geïnspireerd is geraakt.

Dit bezoek heeft mij weer duidelijk gemaakt dat wij zelf geen nieuwe Werkplaatsen hoeven te stichten om het gedachtegoed van De Werkplaats te verspreiden. Door anderen onze school te laten bezoeken en hen ons inspirerende verhaal te vertellen stimuleren wij hen bij de eigen vormgeving van hun onderwijs 'in de geest van De Werkplaats'. Ik ben ervan overtuigd dat we met het onderwijs in het vernieuwde gebouw van het Basisonderwijs de komende jaren weer vele onderwijsmensen zullen inspireren!

Jos Heuer

Werk dan mee in de Werkplaats

Personalia

Heidi Meijerink, getrouwd met Herman Slagter, twee kinderen, Simon en Peter, twee kleinkinderen, Noushin en Nima. Ik werk in de onderbouw in een duo-baan met Anita van Dommelen, als remedial teacher en teamleider van de onderbouw

Basis- en middelbare school

Ik heb in Gouda op school gezeten. Daarna in Utrecht naar de KLOS. Later afgerond tot bevoegd leerkracht basisschool, en verder heb ik een studie remedial teacher gevolgd.

In het onderwijs sinds 1980

Waarom heb je voor het onderwijs gekozen?

Eigenlijk wilde ik naar de kunstacademie, ik was daar ook aangenomen. Maar dat mocht helaas niet van mijn ouders... ik moest verder leren. Het vak heb ik geleerd tijdens mijn

laatste stagejaar. Daar had ik een leerkracht die mij stimuleerde, prikkelde, waardoor ik mij verder ontwikkelde. Het onderwijs op reguliere scholen was niet echt mijn ding, ik had veel moeite met hoe er met kinderen werd omgegaan en hoe er lesgegeven werd. Was ik niet op de WP terecht gekomen, dan was ik waarschijnlijk niet in het onderwijs gebleven. Nu ben ik heel erg blij dat ik deze opleiding gedaan heb, want ik heb een van de mooiste beroepen. Een kroon op mijn werk is dat ik nu kinderen krijg van ouders die bij mij in de groep gezeten hebben!

Werkzaam op de WP sinds

Ik heb niet zozeer voor de WP gekozen, maar de WP heeft mij gekozen. Ik had het geluk dat een vriendin van mij op de WP werkte, en vroeg of ik wilde invallen. Wat een geluk! Ik heb het boek over Kees Boeke gekocht en mocht toen op gesprek komen.....wat een verademing. Toen ik het kleutergebouw binnenliep voelde ik me er meteen thuis. Wat me toen vooral opviel, was de gelijkwaardigheid, zowel tussen de medewerkers (een echte baas was er niet) en tussen de werkers en de medewerkers. Ook de creativiteit viel me op. Geen voorgetekende werkjes, alles kwam vanuit de kinderen en ik kreeg het idee dat je mocht zijn wie je bent.

Een mooie belevenis

Voor mij was het jaarslot altijd een hele mooie gebeurtenis. Ik heb dat jarenlang geschreven, eerst met Anneke Ueffing, later kwam daar Laura bij. Wat een voorpret en een saamhorigheid, ieder jaar weer. Dat is nu voorbij en als ik nu een mooie belevenis mag beschrijven, dan zijn het vooral de tradities

die ik heel erg mooi vind en die zo belangrijk zijn voor de school. Elk jaar weer geniet ik enorm van het dansen voor elkaar, daarna het onder de bogen doorgaan, en in de middag het feestje dat de ouders van de oudste kleuters organiseren voor de medewerkers. Bijzonder ontroerend! Ook de laatste dag, de stichtingsdag heeft voor mij een grote betekenis. In een lange sliert met alle kinderen van de school naar de vlaggenmast. De geschiedenis van onze school wordt verteld en we zingen de liederen - die ik na zoveel jaar nog steeds niet helemaal ken - ik ervaar deze dagen heel sterk als een echte gemeenschap, die we tenslotte ook zijn.

Personalia:

Eddie Mittendorff, medewerker Duits in V3 en V4, schoolopleider en mentor in V3. Ben en ik hebben een geregistreerd partnerschap en we wonen in Utrecht.

Basis- en middelbare school

De lagere school heb ik in Dedemsvaart gedaan, daarna gymnasium alfa aan het Geert Groote College in Deventer.

In het onderwijs sinds

In augustus 1980 begon ik als vervanger op de Hogeschool Utrecht bij de vakgroep Frans.

Waarom heb je voor het onderwijs gekozen?

Op de middelbare school vond ik talen steeds leuker, maar ik wilde zowel Frans als Duits studeren. Op de Hogeschool Utrecht was dat mogelijk en bovendien leek het me best leuk om les te geven. Mijn vader was leraar stenografie, typen en handelscorrespondentie, en hij vertelde altijd erg positief over zijn werk. Tijdens de opleiding moest ik in het begin wennen aan het idee dat ik pubers les zou gaan geven. Gelukkig ben ik tijdens mijn stages goed begeleid en dat heeft me gestimuleerd om door te gaan.

Werkzaam op de WP sinds

December 1980. Via de Hogeschool Utrecht had kwam ik in contact met de Werkplaats, waar een tijdelijke vacature Frans was.

Waarom heb je voor de WP gekozen?

De persoonlijke sfeer en openheid spraken me meteen aan. Er was veel mogelijk om projecten uit te proberen en in de Franse

sectie werd er behoorlijk aan de weg getimmerd. Zo zetten we tot overlast van sommige collega's regelmatig een tafeltje met een cassette recorder op de gang om Franse gesprekjes te oefenen.

Er was veel steun en overleg binnen de sectie en de school over onze onderwijsvisie, het samenwerken en de verschillende projecten. In mijn begintijd startte het sociaal leren in de onderbouw en we konden met hart en ziel ontwikkelen en uitproberen.

Wat inspireert je uit de WP-geschiedenis?

"Het kind helpen worden wat het is" slaat eigenlijk ook op medewerkers die op de WP werken. Ik denk dat wij door ons contact met de werkers, met de ouders en met elkaar onszelf ook helpen worden wie we zijn of graag zouden willen zijn. Dat geldt in ieder geval voor mij. Ik heb heel veel ruimte en steun gekregen om mezelf te worden, en me in mijn huidige werkzaamheden te ontwikkelen.

Een mooie belevenis

Het werken op de Werkplaats zie ik als mooie belevenis op zich, als een voorrecht. Dat werd me in de loop der jaren steeds duidelijker, door de verbondenheid te voelen met de werkers en medewerkers, maar ook door positieve reacties uit de omgeving. Op de WP wordt positief gepraat over mogelijkheden en uitdagingen om iets voor elkaar te krijgen in plaats van in termen van belemmeringen. In mijn begintijd stuurde ik uit onmacht nog wel eens een werker uit de klas die kwaad de deur van het lokaal dicht smeed. Met een kapotte ruit tot gevolg. Dat gebeurde zelfs twee keer vlak na elkaar. De conciërge heeft er toen maar een plastic ruit in gezet. En plaats van een rekening kreeg ik begrip en steun, en dat was fantastisch.

Foto: Peter Lanser

Samenwerken op het VO

In mijn bijdrage in de vorige WP-krant noemde ik de drie functies van onderwijs: kwalificatie, socialisatie en subjectwording. Ik ontleende die termen aan een recent boek van Gert Biesta, hoogleraar pedagogiek en onderwijskunde. In 'Goed onderwijs en de cultuur van het meten' doet hij uitspraken naar mijn hart en - wat belangrijker is - uitspraken die de praktijk en de koers van de Werkplaats onderschrijven. Biesta maakt zich er druk over dat de vraag naar de zin van onderwijs en wat goed onderwijs is vrijwel volledig is verdwenen. Hij stelt vast dat het debat over het onderwijs

vrijwel volledig wordt bepaald door de cultuur van het meten, waarbij dat wat meetbaar is, tot kwaliteit wordt benoemd. Alleen wat meetbaar is, is kennelijk waardevol. Het huidige beleidsdenken lijdt aan 'resultatititis' in de woorden van René ten Bos, Nijmeegs hoogleraar filosofie.

Kernfuncties

Kwaliteit van onderwijs, zegt Biesta, heeft betrekking op de drie kernfuncties van onderwijs die ik hierboven noemde:

kwalificatie, socialisatie en subjectwording (= persoonsvorming, identiteitsontwikkeling). Ook al gebruiken wij hier op de Werkplaats soms andere begrippen, we kennen die drie functies maar al te goed en we ervaren en beschouwen die brede opdracht als de onze. Bij de start van 2014 heb ik met onze medewerkers dit gedachtegoed eens verkend aan de hand van een aantal voorbeelden uit onze schoolpraktijk. Ik licht in deze bijdrage voor de WP-krant de kernwaarde 'samenwerken' eruit. Waarom is samenwerken één van de vier kernwaarden van onze school?

Foto: Willem Mes

“Samenwerken is een kernwaarde van de Werkplaats”

Kernwaarde

Kunnen samenwerken is een onontbeerlijke vaardigheid in het dagelijks leven, in het vervolgonderwijs waar onze werkers hun onderwijsloopbaan voortzetten, in vrijwel elke werkomgeving waar ze terecht zullen komen. En dus is de Werkplaats de plek om dat georganiseerd en gestructureerd te leren. Ontdekken hoe je tot een zinvolle werkverdeling komt, ontdekken hoe sterke kanten van elkaar benut kunnen worden, ontdekken hoe 'meeliften' en 'voortrekken' werken en gehanteerd kunnen worden. Leren om met gelijkgezinden én met andersdenkenden op een hoger plan te komen. Leren om te reflecteren op het gezamenlijk proces en product en de eigen bijdrage daarin. Samenwerken als onderdeel van de kwalificerende functie van het onderwijs.

Leren samenwerken omdat je zo veel van elkaar leert en kunt leren, omdat uitleg aan en van een ander aan beide kanten effectief is. Samenwerken omdat je daarin leert luisteren naar elkaar, begrip leert hebben voor elkaar, waardering ontwikkelt voor andere visies en opvattingen. Samenwerken aan een dansvoorstelling waarin je leert op jezelf en je eigen lijf en op anderen en hun steun te vertrouwen. Samenwerken als onderdeel van het socialisatieproces.

Samenwerken niet in de laatste plaats als hulpmiddel bij identiteitsvorming. Het antwoord op de vraag 'wie ben ik' vormen we steeds opnieuw in relatie met anderen en samen met anderen.

Het ontwikkelen van je eigen identiteit, een autonoom en onafhankelijk mens worden, is niet een geïsoleerd en individueel proces maar dat gebeurt juist in contact met de ander, in de spiegeling, in de confrontatie, in de feedback, in de ontmoeting...

Daarom is samenwerken een kernwaarde van de Werkplaats en daarom neemt (leren) samenwerken zo'n grote plaats in onze dagelijkse praktijk.

Henk Zijlstra

Bestuurders met een hart voor de Werkplaats

Via de WP-krant en de Volkskrant werden eind 2013 belangstellenden uitgenodigd voor een functie als toezichthoudend bestuurder van De Werkplaats. De belangstelling was groot. Opvallend was dat veel gegadigden ook ouder van één of meer werkers zijn. Ouder zijn van een WP-werker is geen criterium voor lidmaatschap van het toezichthoudend bestuur van de Werkplaats, maar het is wel fijn om te merken dat ook op dit gebied de betrokkenheid van ouders groot is.

De sollicitatiecommissie kon keuzes maken, eerst uit de brieven en vervolgens na de gesprekken. Die commissie bestond uit: Annemieke van Beek (voorzitter toezichthoudend bestuur), Martijn Scheen en Lem van Eupen (bestuursleden), Diane de Smit (namens de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad) en de directieleden Jeroen Goes en Henk Zijlstra.

Na een serie interessante gesprekken met boeiende kandidaten benoemde het toezichthoudend bestuur, op voordracht van de sollicitatiecommissie, in februari twee nieuwe leden die we graag via deze WP-kant aan de schoolgemeenschap voorstellen.

Florian Bekkers

Florian Bekkers is zelfstandig ondernemer en adviseur strategie, leiderschap en programmamanagement (Vide advies). Hij adviseert overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties t.a.v. meerjarenstrategie en programmamanagement. Hij is lid van de Provinciale Staten. Afgestudeerd als natuurkundige en als filosoof. Hij heeft een kind op de WP. De gelijkwaardige benadering van kinderen, de aandacht voor natuur en cultuur en het onderzoekende karakter van de school spreken hem erg aan. De commissie is van mening dat hij een interessant politiek en maatschappelijk netwerk met zich meebrengt.

Rob Kalma

Rob Kalma is financieel directeur Wegen bij BAM en heeft toezichthoudende en bestuurlijke ervaring opgedaan bij verschillende bedrijven en werkmaatschappijen. Hij is bedrijfseconoom en registercontroller. Rob heeft ook op verschillende manieren affiniteit met onderwijs en leren. Hij heeft een kind op de WP. Rob draagt de WP een warm hart toe en hij onderschrijft de kernwaarden volmondig. De commissie draagt hem specifiek voor als kandidaat met financiële expertise voor de auditcommissie binnen het bestuur.

Beide nieuwe bestuursleden wonen in de gemeente De Bilt. In de komende maanden zullen zij zich inwerken en in augustus start hun (eerste) periode van vier jaar lidmaatschap van het toezichthoudend bestuur van de Werkplaats.

Komend najaar zal opnieuw een zoektocht gestart worden naar één nieuw bestuurslid als aanvulling op het huidige bestuur met als specifiek aandachtspunt: kunst & cultuur, cultuur & onderwijs.

Henk Zijlstra

Contactouders en ons Open Huis

Op vrijdagavond 25 januari 2014 zwermen en gonzen er in tweeënhalf uur tijd ruim 1700 bezoekers en honderden “Werkplaatsbijen” door ons gebouw. Op zaterdag is het beeld net iets rustiger (ruim 1500), maar niet minder levendig.

Langs domeinen

Waar te beginnen als bezoeker? Een onderbouwwerker in een lichtblauw WP T-shirt neemt je als ervaringsdeskundige onder zijn hoede. Misschien is de werker eventjes wat aarzelend, maar dat verandert snel. Of je krijgt een route mee, een route die voert langs de Grote Zaal met een verhaal van Henk, omlijst door een minimusical met werkers uit groep 8 en klas 1 en een stukje van de dansproductie, langs domeinen, expressielokalen, een lesje Latijn, koken of een practicum. Zoveel indrukken voor wie hier niet eerder was... wat distilleer je daar uit? Je ziet de kinderen van alles tot zich nemen. Ze doen heel veel nieuwe indrukken op. Ze stellen zichzelf dan ook allemaal vragen: *Zitten er aardige kinderen op de Werkplaats? Vind ik het werken in het domein leuk? Hoe ziet de kantine eruit? Gaan er ook andere kinderen uit mijn klas naar deze school? Zie ik mezelf hier rondlopen? Is dit nu wel of niet een huiswerkvrije school?*

Ze luisteren naar onze werkers die onophoudelijk rondleiden en vertellen. Anderen gaan zelf op verkenning uit in een domein vol mensen, tafels met werkstukken en leermiddelen, versierde lockers, rijen pc's en een kast vol opgezette beesten en rariteiten. Het gonst, de sfeer is open en ontspannen.

Contactouders

Ouders zijn ook heel duidelijk aanwezig op deze dagen. Zij houden zich vaak bezig met andere vragen: *Is het een veilige school voor mijn kind? Is er veel lesuitval? Hoe vangt de school dit op? Hoe werkt het leren in het domein in de praktijk? Wordt het niveau van onderwijs wel gehaald bij deze manier van werken? Hoe zit het met de kans op uitloting? Heb je als ouder ook invloed op het schoolgebeuren?* In de onderbouwdomeinen staan behalve de enthousiaste werkers en medewerkers ook contactouders klaar die hier zelf een jaar geleden rondliepen met dezelfde vragen als de bezoekers nu. Zij informeren samen met

de teamleider de ouders die in de instructieruimte plaats nemen voor het algemeen praatje, of staan vol enthousiasme en toewijding ouders te woord in het domein. Zij nemen de nieuwsgierige ouders graag mee in hun eigen ervaringen, hun beelden en de verhalen die thuis op tafel komen. Ze benadrukken dat dit hún ervaringen zijn, dat je als ouder op zoek naar antwoorden uit moet gaan van wat jouw kind nodig heeft, van wat bij hem/haar past.

Foto's: Willem Mes

“Zitten er aardige kinderen op de Werkplaats? Zie ik mezelf hier rondlopen?”

Veel is nu anders

Bezoekers zijn heel openhartig, twijfels en dilemma's worden gewoon besproken. Veel vragen zijn heel praktisch. Zij hebben veel vragen die juist de ervaren ouder als ervaringsdeskundige het beste kan beantwoorden. Ouders horen verhalen over de werkwijze van de WP. Nu kunnen ze die

vragen direct stellen aan iemand die zich als ouder die vragen nog goed kan herinneren. Die ouders kunnen inmiddels uit eigen ervaring en daarmee ook heel persoonlijk vertellen hoe het op de WP er nu echt in de praktijk aan toe gaat. De contactouders kunnen veel twijfels wegnemen en eerlijk antwoord geven. Veel vragen gaan over de

andere manier van werken en bij twijfel verwijzen ze naar de aanwezige medewerkers. Een contactouder zegt na afloop: *“Zelf heb ik mijn hele schoolleven op de WP gezeten, het is zo eigen maar ook weer niet want zo veel is nu anders. Je bent terug van weggeweest en dan kom je thuis in een omgeving die je toch anders is. Ik ontmoet een bekende uit mijn oude klas die nu met de kinderen komt kijken. Mensen van de WP kom je altijd tegen, niet alleen in de buurt. Kees Boeke zou heel blij zijn met dat sociale aspect van onze schoolcultuur, met de vertrouwde openheid, plezier en durf zoals je die ziet bij de werkers die helpen, met de respectvolle omgang met elkaar ook als je elkaars vriend niet bent. In de wereld is zoveel narigheid, maar op school, op de Open Dag is het gewoon goed in de ontmoeting met enthousiaste werkers en aardige ouders die kritisch proberen te kijken”.*

Trots

De aanwezige werkers, medewerkers en contactouders hebben samen een kleurrijk en ‘echt’ beeld van onszelf en onze school neergezet! Het bijwonen van en meehelpen van de contactouders bij het Open Huis ervaren we als zeer positief en waarderen wij zeer. We hopen dan ook in de toekomst dankbaar gebruik te blijven mogen maken van de aanwezigheid van contactouders tijdens ons Open huis. Immers het beeld van een contactouder met een kluwen van ouders er omheen, is er een om trots op te zijn. Door ouders ook op deze wijze te betrekken kunnen we laten zien dat we ouders ook daadwerkelijk serieus nemen. De contactouders hebben ondertussen ook feedback gegeven op organisatorische aspecten van het Open Huis en dat nemen we graag mee naar 2015. Met dank aan de aanwezige contactouders, vanuit team 1: Joke Goos, Anne Sandberg en Lennart Harderwijk; vanuit team 3 Natasja Wielings en Nathalie Green; vanuit team 4: Margreet Penning en Leonore Kneepkens.

Bernice Schutte en Ria Friesen
(teamleiders onderbouw)

Ouderparticipatie en talentprogramma's

Sinds twee jaar vragen we in een aantal teams aan ouders of zij bereid zijn vanuit hun expertise een inhoudelijke bijdrage te leveren aan een onderwijsactiviteit. Veel ouders reageren positief en hebben op verschillende gebieden een bijdrage geleverd, vooral bij de talentontwikkelingsprogramma's. Zo zijn er inmiddels een bèta- en een gamma-symposium voor werkers en medewerkers van team 5, 6 en 7 en medewerkers georganiseerd. Bij beide symposia werd een aantal workshops en lezingen verzorgd door ouders. Onderwerpen als virologie, zwaartekrachttheorieën, neonatologie, de islam, ondernemerschap, Rijnlands organiseren, de juridische kant van klimaat-

beleid, microbiologie zijn de revue gepasseerd en dit zijn er nog maar een paar.

Microbieel werken

Ouders hebben ook op een andere manier bijgedragen. Werkers uit team 4 hebben bijvoorbeeld een module zweefvliegen kunnen volgen of een module klassieke muziek. In team 5 en 7 hebben werkers deel kunnen nemen aan een workshop interviewen en een meerdaagse workshop kunnen volgen in het analyseren van gegevens van enquêtes, zeer nuttig voor de profielwerkstukken. Werkers uit team 6 en 7 zijn, onder leiding van een producer, bezig geweest met het opzetten van een band en

elk jaar levert een ouder, werkzaam op het RIVM, een belangrijke bijdrage aan het bèta-excellent programma in VWO 5 middels een workshop veilig microbiëel werken.

Eureka-programma

De ervaringen zijn zo positief dat we ook volgend jaar doorgaan ouders te betrekken bij ons onderwijs. Zo zal in team 4 een nieuw Eureka-programma worden samengesteld en een pilot van dit programma in vwo 3 op poten worden gezet. Ook staan er weer twee symposia op de agenda, één over gezondheid in de brede zin van het woord en één over cultuur & taal. Ook daarvoor zullen weer ouders benaderd worden, maar voelt u zich vooral vrij om zelf al aan te geven of u graag een bijdrage wilt leveren. Goed om daarbij te vermelden is dat we niet altijd alle aanbiedingen van ouders kunnen honoreren.

Driehoek

Van ouders die een bijdrage hebben geleverd krijgen we vaak enthousiaste reacties. Uit die reacties blijkt dat ze het leuk en belangrijk vinden om een inhoudelijke bijdrage te leveren en het leren van onze werkers, hun kinderen, van dichtbij mee te maken.

We gaan op De Werkplaats uit van de samenwerking tussen school, ouders en werkers, de welbekende driehoek. Dit is een mooie manier om daar mede invulling aan te geven.

Thimo Jansen
[coördinator Talentontwikkeling]

Foto: Willem Mes

“Virologie, zwaartekrachttheorieën, neonatologie, de islam, ondernemerschap, Rijnlands organiseren”

‘Wij hebben het idee mensen echt te kunnen helpen’

Begin december ontstond er een mooie samenwerking tussen het Helen Dowling Instituut en de Werkplaats. Negen VWO bovenbouwleerlingen werden uitgenodigd om een kijkje te nemen bij het instituut in Bilthoven.

Elke dag krijgen 350 mensen te horen dat ze kanker hebben en daarmee is het volksziekte nummer één. Na de diagnostisering wordt de behandeling zo snel mogelijk gestart, dit is fysiek een ontzettend zwaar proces maar ook de emotionele kant mag niet vergeten worden. Tijdens of na de ziekte kunnen de patiënten te maken krijgen met sterke gevoelens van angst, somberheid en vermoeidheid. Dit gebeurt niet alleen bij de (ex-)patiënten maar vaak ook bij naasten en eventuele nabestaanden. Het HDI, als instituut voor psychologische zorg en emotionele verwerking tijdens de ziekte kanker, kan hierbij helpen. Zij bieden verschillende manieren van psychologische zorgverlening gespecialiseerd op de oncologie aan. Deze zorg begint meestal met individuele therapie en vaak wordt hierbij therapie met een partner, kinderen, vrienden of groepstherapie met lotgenoten aangeboden. Sinds kort biedt het HDI ook internettherapie aan om heel Nederland te kunnen bereiken. Het HDI leidt ook mensen op voor deze zorgverlening en verricht wetenschappelijk onderzoek op het gebied van psychologische zorg in de oncologie.

Ambassadeurs

Het bovenstaande werd ons wat uitgebreider in een mooie presentatie uitgelegd tijdens ons bezoek aan het HDI. We waren op het

HDI omdat Ingmar de Jong, gymmedewerker, en Marijn Backer, teamleider team 7, als ambassadeurs een project wilde starten. Hiervoor zijn wij met zeven andere enthousiaste leerlingen gevraagd. Voor dit project gaan wij ons twee jaar lang inzetten als ambassadeurs van het HDI. De twee voornaamste taken zijn fondsenwerving en het vergoten van de bekendheid van het instituut. Beide erg belangrijk omdat het HDI *nul euro subsidie* krijgt en de verzekeringen door bezuinigingen steeds minder vergoeden. Bovendien moet de zorg toegankelijk en van optimale kwaliteit zijn. Er bestaan al een aantal acties, zo kent u misschien de ‘Utrechtse meidenloop’ wel of heeft u wel eens meegedaan aan het ‘HDI charity golftoernooi’. Deze worden jaarlijks georganiseerd om met dank aan sponsors en donoren het werk van het HDI voort te kunnen zetten. Om ook te kunnen helpen is ons plan was om nog een actie te bedenken, en zo kwamen

we samen op een aantal nieuwe ideeën. We willen onder andere een veiling met een diner gaan organiseren. Deze gaan in het voorjaar op school plaatsvinden, er zal ook een marktje en live muziek zijn.

Inspiratie

Wij vinden het mooi om ons in te zetten voor het HDI omdat wij het idee hebben mensen echt te kunnen helpen. Ook hebben de verhalen van vrienden en bekenden van school die emotionele steun hebben gehad van het HDI ons geïnspireerd. Door mee te doen aan dit project gaan wij ons de komende tijd inzetten voor verschillende acties binnen en buiten school, contact zoeken met verschillende media en het HDI binnen de school bekend maken.

U hoort geheid meer van ons. We hopen u terug te zien bij de veiling en andere activiteiten!

Gijs Verhoeff en Josephine van der Have (V4a)

Dansvoorstelling 2014

In de week voor de krokusvakantie was het weer tijd voor de dansvoorstelling. Een spetterende voorstelling van werkers uit alle leerjaren en alle afdelingen door elkaar en samen. Jongens en meiden samen en apart. Werkers van B0 en VO, ouders, medewerkers en andere belangstellenden hebben genoten tijdens de voorstellingen die overdag en 's avonds gegeven werden. Een deel van deze dansers bracht een stukje uit de voorstelling al eerder als onderdeel van het Grote-Zaal-programma tijdens het druk bezochte Open Huis eind januari. Op deze pagina's een impressie via de fraaie foto's van Mike Werkhoven.

Debatteren op de WP

Het debatteren op De Werkplaats ontwikkelt zich steeds verder. Waar ooit de focus lag op het Nederlands Kampioenschap (NK) Scholieren (december/januari) en Op weg naar het Lagerhuis (januari) zijn er in de loop van de jaren veel andere projecten bijgekomen.

De twee wedstrijdvormen van NK en Lagerhuis verschillen, maar ze zijn beide bedoeld om leerlingen zich te laten bekwamen in het verbale spel waarin inhoud en vorm elkaar tegenkomen in de presentatie en de verdediging van verschillende standpunten.

Uitdagende mix

Anders zijn projecten als het Model European Parliament (MEP in de volksmond) of het Utrecht University Model United Nations (UUMUN). Deze beide projecten draaien op enthousiaste vrijwilligers van verschillende deelnemende scholen en subsidie vanuit de Europese Unie. Ze kennen een uitdagende mix van conflicterende belangen, die de werkers ertoe uitdaagt om strategisch om te gaan met de aangeboden onderwerpen. Recentelijk zijn er ook contacten gelegd met de plaatselijke gemeenteraad. Uit

deze contacten komt het plan voort om een simulatie van een gemeenteraadsvergadering te organiseren. Een vergelijkbaar concept als MEP en UUMUN, maar dan gericht op lokale onderwerpen.

Gezond debataanbod

Een andere ontwikkeling in het debatteren op de WP zie je in de samenstelling van de debatgroep en de onderlinge samenwerking. In voorgaande jaren was het debatteren het terrein voor werkers uit de vijfde en zesde klas van het vwo. Nu zie je niet alleen een variëteit qua leerjaren (leerjaar 2 t/m 6), maar daardoor ook deelname vanuit meer teams.

In die variëteit ligt niet alleen een kracht, variatie is ook een wezenlijk onderdeel van een gezond debataanbod. Het is namelijk niet genoeg om volop talent in huis te hebben. Oefening en het doorgeven van ervaring is minstens zo belangrijk. De ouderejaars hebben daarom de handschoen opgenomen en ze houden zich op enthousiaste wijze bezig met het begeleiden van de jongere, minder ervaren werkers.

Het moge duidelijk zijn dat de mogelijkheden voor debatteren op de WP nog lang niet uitgeput zijn. Zeker als je bedenkt dat er in verschillende teams aan talentontwikkeling wordt gewerkt. Mondige, creatieve geesten verdienen het gevoed en gescherpt te worden. Daar biedt de Werkplaats een steeds uitgebreider palet aan mogelijkheden voor.

Frank Oosterom (medewerker Nederlands)

Foto: Willem Mes

“Mondige, creatieve geesten verdienen het gevoed en gescherpt te worden”

Op bezoek in het torentje

“De wet toegankelijker maken met een ‘wetsite’”

Op een zonnige woensdagnamiddag – 5 februari – waren we netjes gekleed. Als een van de weinigen konden wij bij het ministerie van Algemene Zaken zeggen: “Wij hebben een afspraak met de heer Rutte”. In spanning liepen we langs de beveiliging en kregen we een plek in de wachtkamer.

“Ik werd aangehouden omdat ik met een leeg glas rondliep in een uitgaansgebied” zou Mischa later tegen Mark Rutte zeggen. Toen Mischa werd aangehouden wist hij niets van deze wet af, waar een boete van 90 euro op staat. Dit heeft ons aan het denken gezet: hoe kunnen we dit soort gevallen voorkomen? Het antwoord op de vraag was om de wet toegankelijk maken voor jongeren via een

website, een ‘wetwebsite’ of beter gezegd, ‘wetsite’. Hier wordt op een simpele en duidelijke manier de wetgeving uitgelegd aan jongeren. Wat mag wel, wat mag niet? Het concept hebben we uitgewerkt en we zijn er bij Mark Rutte terechtgekomen.

Na een warme handdruk van Mark Rutte werd ons een stoel in het torentje aange-reikt. We begonnen met het geven van de ‘WP goodiebag’ - pen en slaapshirt included - om het ijs te breken. Terwijl de cola door een assistent gebracht werd, vertelden we over ons plan. Mark Rutte was het al snel eens met dat de wetgeving soms onduidelijk en onbegrijpelijk is. Het ontwerp sloeg aan, hij was enthousiast!

Mark Rutte pakte zijn telefoon erbij en belde Fred Teeven:

“Ik heb hier Alexander van Citters. Van Citters. Ja, die ken je nog niet! Ook heb ik hier Jibbe Verhave. Ken je ook niet. Verder heb ik Mischa Dirksen. Ja, eigenlijk ken je ze allemaal niet. Maar je gaat ze leren kennen!”

Zo werden wij doorverwezen naar de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, de vervolgstap voor de uitvoering van het plan. Wordt vervolgd!

Jibbe Verhave, Mischa Dirksen en Alexander van Citters (V5B)

Veranderingen in het hoger onderwijs

In de vorige WP krant gaven we een beeld van de vervolgkeuzes van de werkers nadat ze met een diploma de Werkplaats verlaten. De werkers met een Havo of een Vwo diploma gaan meestal door in het Hoger Onderwijs. En in dat Hoger Onderwijs (WO en HBO) is nogal wat gaande met betrekking tot de toelating. Ouders van werkers uit de (voor)examensklassen zijn hierover al geïnformeerd via infoavonden, nieuwsberichten en zelfs vanuit de overheid. Maar ook jongere kinderen krijgen hier in de toekomst mee te maken. Daarom geven de meest recente informatie nu door via deze WP-krant.

De kans bestaat dat er nog andere veranderingen bijkomen de komende jaren. Sommige voorgenomen wijzigingen zijn nog niet helemaal zeker.

De achtergrond van de meeste van deze veranderingen is het zoeken naar een antwoord op de hoge uitvalpercentages in het hoger onderwijs; dat zou door deze maatregelen verminderd moeten worden. Natuurlijk spelen ook hier bezuinigingen een rol bij: het Hoger Onderwijs zoekt ook naar efficiëntie.

Hieronder de belangrijkste veranderingen op een rijtje:

- Studiefinanciering zal volgend jaar (2014/2015) voor het laatst mogelijk zijn voor beginnende studenten en vervangen worden door een sociaal leenstelsel.
- Aanstaaende studenten moeten zich voor 1 mei inschrijven (vroeger kon dat nog tot september).
- De aankomende student is verplicht met 'matchingsactiviteiten' mee te doen en opleidingen zijn verplicht deze

zogenaamde 'studiekeuzecheck' aan te bieden. Dit zijn programma's die gericht zijn op motivatie en kennismaking.

- Loting voor opleidingen met een numerus fixus wordt uiteindelijk helemaal afgeschaft. Voor die opleidingen komt er decentrale selectie. Dat is eigenlijk een sollicitatieprocedure waar de aanstaande student moet laten zien dat hij/zij de juiste student voor deze studie is. Per opleiding is de selectie verschillend.
- Bij alle opleidingen is er inmiddels een BSA (bindend studieadvies) ingevoerd. Dat houdt in dat er een bepaald aantal studiepunten gehaald moet worden in het eerste jaar om door te mogen gaan. Bij sommige opleidingen (en waarschijnlijk worden dat er ieder jaar meer) wordt dit zelfs in het 2e jaar ingevoerd.
- De doorstroom van HBO naar WO wordt moeilijker. Waar vroeger met een HBO propedeuse doorgestroomd kon worden naar een WO bachelor opleiding, kan dat nu (meestal) niet meer.
- De kosten voor een tweede opleiding zijn veel hoger geworden. Men betaalt nu de kostprijs als men na het afronden van een opleiding nog een tweede opleiding wil gaan doen (waar dit vroeger het 'gewone' collegegeld was).

Al met al is een goede oriëntatie, jezelf beter leren kennen en je mogelijkheden en talenten ontdekken en ontwikkelen dus nog belangrijker geworden om tot een goede studiekeuze te komen. Gelukkig is daar op de WP veel aandacht en ruimte voor. De MBO-avond met oud-werkers voor de Vmbo-werkers en de oud-werkermiddag met oud-werkers die

een opleiding in het Hoger Onderwijs volgen voor de werkers in Havo en Vwo zijn daarvan mooie voorbeelden.

Ook de vervolgopleidingen zijn actief in het verstrekken van informatie. Kijk bijvoorbeeld eens bij www.uva.nl en daar staat onze oud-werker Martijn Leenders als boegbeeld van de UvA. Er zijn ook tal van mogelijkheden voor ouders om naar ouderavonden op universiteiten en hogescholen te gaan en iedere hogeschool en universiteit heeft een uitgebreid studiekeuzeprogramma op de website staan.

De studiekeuzesite van de Universiteit Utrecht is ook zeker de moeite waard om eens te bekijken: www.uu.nl/bachelors/. Ook de Hogeschool Utrecht heeft een goede informatieve site: www.hu.nl/

Liesbeth Arens (decaan wwo)

De oud-werker: Sylvia Wybenga

Scheffer en Geijskes nu Wiltink & Wybenga

Mijn horizon reikte in de tweede niet verder dan het einde van de gangen rond de patio. Als ik slim liep kon ik bij de leswissel net een glimp van een rode Bretonse kiel - *matrozenkraag* - opvangen. Ik herkende de silhouetten van mijn vlam en zijn vele broers zonder bril - *verboden buiten de klas te dragen* - door mijn zusje - *random geborduurde zwarte cape*. Ik mocht me niet in haar buurt vertonen - *politiek correcte projectklas*. In mijn eigen India-kiel fladderde ik naar het rooster boven de verwarming bij Engels waar ik welkom was bij Nancy - *blauwe Bretonse kiel*- en Door - *broekrok* - die al woordjes doorkeken voor Duits. Ton - *vet plat haar, gifgroen worststrak kunststof shirt* - maakte er een Koude Oorlog-sport van om het

begrip 'medewerker' met Oost-Duitse terreur te kleuren. Bij hem was er voor niemand een persoonlijk woord, zelfs niet voor Hayo - *halfsluik haar*. Bij Ton's rook- en drinkmakker Liesbeth Georgana leerden we interviewtechniek in plaats van Grieks, de klas kreeg haar feilloos op haar wildfeministische praatstoel en tijdens de test nam ze rookpauzes zodat we bij Inge - *hield wel haar bril op* - konden afkijken. In de donkere gang van geschiedenis en oude talen had ik vaak het geluk bij de leswissel zowat tegen de kiellagende grote jongens op te botsen. Toen ik zo uitgegroeid was dat het wit van de binnenkant van mijn broekzakken tegen het denim afstak zat ik in de pauze niet meer bij Door en Nancy maar met mijn vlam Erik bij de binnentuin. Klef. *Ich kann nicht weiter sehen wie bis zu dir stond er op een T-shirt*

dat ik later voor onze oudste meenam uit Berlijn. Hij droeg het nooit, maar ik herleefde onze puberale bubble in die uitspraak. Nu leeft mijn zusje niet meer en Door leeft niet meer en Liesbeth kon ook niet oud worden. Ik ging met Erik en onze zonen achter de horizon wonen en Nancy reisde de zon nog verder achterna met haar Hans en dochters. Wij vonden elkaar terug. We doken over de horizon van de tijd naar toen we met losse handen langs het Heidepark fietsten. Nu spelen we. Op scholen. Nancy speelt met woorden, ik met zand en licht. Over vrienden die de horizon verkennen.

Sylvia Wybenga, Hoorn, 27-02-2014
www.sylvia Wybenga.nl
<http://www.youtube.com/watch?v=80VXajdXoVk>
www.tuinaanzee.nl (Nancy)

Klassenfoto WP 3G 1975. Zittend van rechts naar links 1e Door, 2e Sylvia, 4e Nancy, 6e Inge, 7e Hayo.

Molu

Durch den Zauber bleibt das Leben wach staat op een grafsteen aan de voet van de Stompe Toren van Spaarnwoude. Het is het slotvers van het zogenoemd ecologische gedicht *Der Mensch und der Drud* van de in Duitsland nog gelezen dichter George (1868-1933). In het gedicht waarschuwt een Faun de Mens voor de gevolgen van zijn instrumenteel mercantiel vooruitgangdenken. Een wereld zonder betovering vergaat. *So hör nur dies*, zegt de Faun: *uns tilgend tilgt ihr euch*. Onze ondergang zal de uwe worden.

Inmiddels zijn we een kleine eeuw verder. Een grootste deel van de mensheid leeft als Adam in het zweet zijns aanschijns, een klein deel van de mensheid leeft in grote welvaart, de aarde kreunt onder zijn footprint. Tot het gelukkige deel van de mensheid horen wij, Europeaan en Nederlander. Onder onze welvaart tikt een ecologische, sociale en ethische tijdbom. Je hoeft geen Philippulus (profeet uit de Geheimzinnige Ster: Kuifje) te zijn om te voorzien dat verandering op komst is. De hang van extreemlinks en extreemrechts naar Blut und Bodenpolitiek en de roekeloze bereidheid onze privacy in te leveren en ongeveer al onze persoonlijke gegevens in de kookcloud van Zuckerberg cum suis te gooien vormen een gevaarlijke mix die grote terughoudendheid zal vergen van de komende generaties om niet economisch buiten te sluiten wie afwijkt, te duur is, ziek is, of gewoon een ANDER is. Natuurlijk, sinds de oudheid gaat het al bergafwaarts

met de wereld. Augustinus meende reeds: *Het zijn slechte tijden! Het zijn moeilijke tijden! Dat zeggen de mensen tenminste. Laten we liever goed leven, dan worden de tijden vanzelf goed. Wij zijn de tijden. Zoals wij zijn, zo zijn de tijden. Nos sumus tempora: quales sumus, talia sunt tempora.*

Hoopgevende woorden zijn dat. Niet omdat ze de problemen wegtoveren, maar omdat ze de aandacht vestigen op ons eigen vermogen onze omgeving te beïnvloeden. Want je hoeft niet mee te doen met een samenleving die het leven vanwege een survival of the richest mythe tot een wedstrijdje ellebooghakken heeft verklaard, die waarde in bonussen en cijfers uitdrukt en contact en intimiteit vreest als de blik van een bedelaar. Je hoeft niet mee te doen want gelukkig: je heb een hart dat naar liefde verlangt. Er zijn boeken en kunstenaars en muziekinstrumenten. Je hoeft niet mee te doen, want er is een vitaal verzet in je dat doet terugverlangen naar de dagen van betovering, naar Molu. *Those were the days my friend*. We zaten op school en lazen dat Odysseus met zijn vrienden op het eiland Aeaea Circe bezocht. Circe is de onweerstaanbare dochter van de zon. Zijn vrienden veranderde ze in knorrende varkentjes, Odysseus bleef Odysseus en sliep met haar. Hermes had hem Molu gegeven, het kruid dat hem de kracht gaf trouw te blijven aan zijn identiteit.

Wat is het geheim van Molu, wat betekent toverkracht en betovering? We spraken er

over in de examenklas. Liefde kan je betoveren, wist een meisje. Liefde kan je een gevoel geven dat je uit jezelf tilt. Ze keek in een verte die haar herinnerde aan een moment dat alles klopte. Een jongen had dat gevoel bij het lezen van mooie zinnen. Hij vond het gek om te zeggen maar de manier waarop sommige zinnen zijn geschreven gaf hem een gevoel van betovering. We stelden vast: taal betovert, net als liefde. We gingen de rij af. Voor geen werker uit de groep was betoverd worden een geheim. En toen de laatste werker vertelde dat zij eigenlijk niet goed wist wat er mee bedoeld werd maar dat ze soms als ze 's ochtends op haar fiets zat en een zonsopgang zag, zo mooi, zo groot, zo .. ze wist geen woorden maar, dat die ervaring haar betoverde, haar gelukkig maakte, ja, echt gelukkig, toen begonnen de ogen van de werkers om haar heen te glanzen, want niet de ervaring zelf maar de volkomen heldere eigenheid van haar stem waarmee ze voor anderen de weg baande om te voelen wat ze voelden, om zichzelf te zijn: dat betoverde. De kracht van Molu, het toverkruid van je trouw en je identiteit, de kracht je eigen koers te houden en je liefde trouw te zijn, die maakt anderen ook vrij. Onderwijs, zegt Augustinus ook nog, onderwijs moet altijd het hoofddoel voor ogen houden: de liefde. AIDAI, zou Kees zeggen, als ieder deed als ik. En zo is 't maar net.

Marijn Backer

Foto: Willem Mes

“AIDAI, zou Kees zeggen,
als ieder deed als ik.
En zo is 't maar net”